

ПИТАННЯ УЧАСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ

Доповідь підготувала:

Сидоренко Наталія Олегівна – молодший
науковий співробітник кафедри управління
Сумського державного університету, магістр
державного управління

Норми міжнародного права, що регулюють міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування

Декларація щодо регіоналізму в Європі, стаття 10 «Регіони та міжнародні відносини»

➤ надає право укладати договори, угоди або протоколи, які є міжнародними за характером, і узгоджувати ці питання з центральним урядом, якщо цього вимагає національне законодавство;

➤ регіони беруть участь у міжнародній діяльності своєї держави відповідно до внутрішнього законодавства, або у випадках, коли торкаються їх повноважень чи життєво важливих інтересів;

➤ з метою реалізації спільних проектів регіони здійснюють транскордонне співробітництво на дво- та багатосторонньому рівнях;

➤ регіони мають право самостійно або спільно з іншими регіонами засновувати свої представництва в інших державах або у відповідних міжнародних організаціях.

Норми міжнародного права, що регулюють міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування

Європейська Хартія місцевого самоврядування, стаття 10 «Право органів місцевого самоврядування на свободу асоціації»

- право, здійснювати свої повноваження, співпрацювати та в межах закону створювати консорціуми з іншими органами місцевого самоврядування для виконання завдань, що становлять спільний інтерес;
- право бути членом асоціації з метою захисту й заохочення їхніх спільних інтересів, а також бути членом міжнародної асоціації органів місцевого самоврядування, що визнається кожною державою;
- право здійснювати співробітництво із органами місцевого самоврядування інших країн на умовах, які можуть бути передбачені законом.

Конституційне регулювання міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування за кордоном

Конституція
Республіки
Польща від
02.04.1997 р.

Розділ VII. Територіальне самоврядування,
п. 2, стаття 172

“... одиниці територіального самоврядування мають право вступати в міжнародні об'єднання локальних та регіональних спільнот, а також співпрацювати з локальними та регіональними спільнотами інших країн...”

Конституція
Угорщини від
25.04.2011 р.

Розділ Місцеве самоврядування,
п. к, стаття 32

“... можуть вільно об'єднуватися з місцевими органами влади, зацікавленими групами та асоціаціями інших країн, можуть створювати з ними відповідні об'єднання, у рамках власної компетенції взаємодіяти з міжнародними організаціями місцевого самоврядування...”

Законодавче регулювання міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України

- Конституція України – не містить відповідних правових норм;
- Закон України «Про органи самоорганізації населення» – не містить відповідних правових норм;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – тільки у двох статтях опосередковано регулює діяльність із міжнародного співробітництва.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»

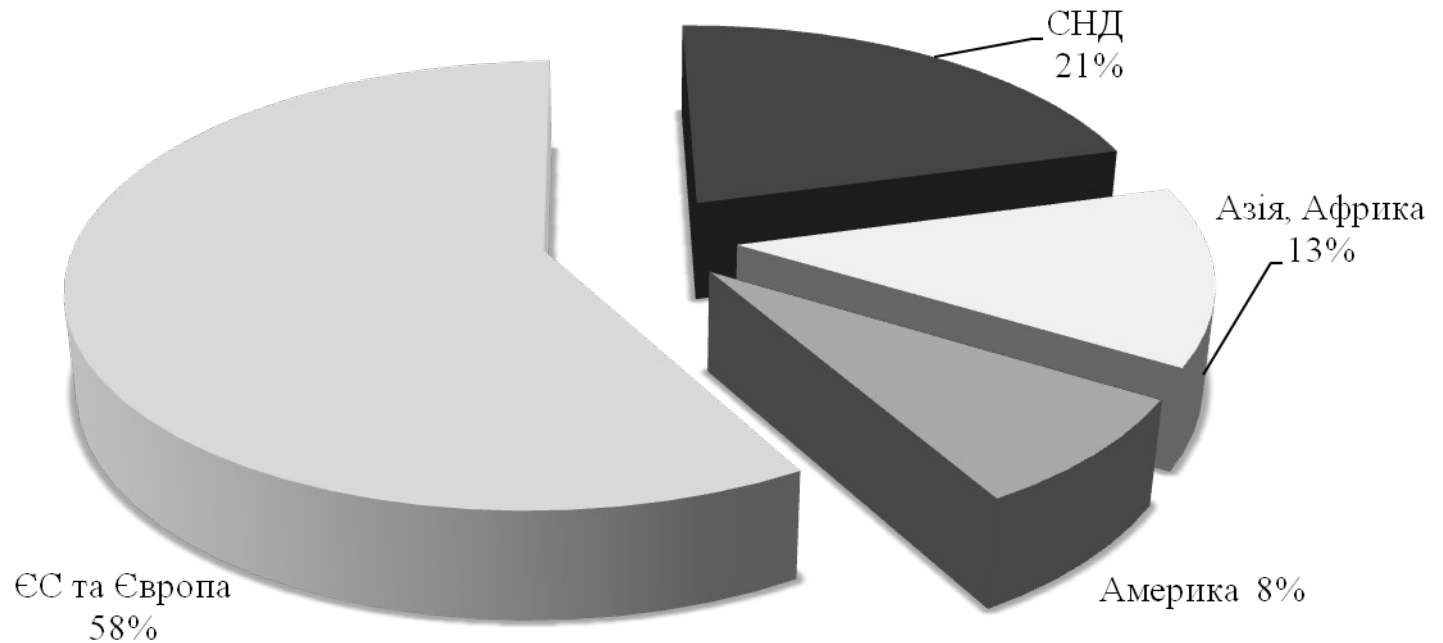
- пункт 2 статті 15 «Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування» зазначає, що: «органи місцевого самоврядування та їх асоціації можуть входити до відповідних міжнародних асоціацій, інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування»;
- стаття 35 визначає повноваження органів місцевого самоврядування у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

Стаття 10. «Органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю»

- Відносить місцеві ради народних депутатів України та їх виконавчі і розпорядчі органи до органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- Дає право органам місцевого самоврядування та їх виконавчим органам діяти як суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності лише через створені ними зовнішньоекономічні комерційні організації, які мають статус юридичної особи України.

Географія знаходження іноземних адміністративно-територіальних одиниць, що співпрацюють з українськими обласними центрами, столицею АР Крим, м. Київ та м. Севастополь станом на 01.01.2013

За підтримки проекту «Public Administration Reform in Visegrad Countries: Lessons Learned for Belarus and Ukraine» та Центру політико-правових реформ

Проблемні питання участі органів місцевого самоврядування України в міжнародному співробітництві

- Невідповідність української моделі місцевого самоврядування вимогам європейського адміністративного простору.
- Обмеження органів місцевого самоврядування України у праві на здійснення діяльності із міжнародного співробітництва.
- Невизначеність ролі та місця органів місцевого самоврядування в євроінтеграційних процесах.
- Проблемні питання спроможності посадових осіб органів місцевого самоврядування України здійснювати діяльність із міжнародного співробітництва.

Конституційне регулювання української системи органів місцевого самоврядування

З метою створення підґрунтя для розвитку законодавства у сфері міжнародного співробітництва, реформування української системи органів місцевого самоврядування та розширення їх прав у цій сфері, а також сприяння інтеграції України до європейської спільноти, пропонується внести до Конституції України наступне положення:

“... у рамках власної компетенції здійснювати міжнародне співробітництво з місцевими органами влади іноземних країн, міжнародними недержавними, громадськими організаціями та іншими зацікавленими у такому співробітництві сторонами, бути членами відповідних об’єднань, асоціацій, взаємодіяти з міжнародними організаціями місцевого самоврядування у визначений чинним законодавством спосіб ...”

РЕКОМЕНДАЦІЇ

➤ Приклади розвитку країн Вишеградської четвірки можуть стати найбільш прийнятним варіантом для проведення відповідних реформ в Україні у сфері державного управління та місцевого самоврядування.

➤ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» потребує внесення змін і доповнень, що стосуються норм, які регулюють:

- здійснення власних та делегованих повноважень;
- розподіл функцій та повноважень, підпорядкованості між органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- надання прямого дозволу органам місцевого самоврядування України виступати повноправними суб'єктами міжнародного співробітництва, укладати відповідні угоди з іноземними партнерами з урахуванням особливостей національного законодавства.
- використання сучасних термінів: регіональний розвиток, міжнародне співробітництво, міжмуніципальне співробітництво.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

➤ Закони України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування» потребують вдосконалення у частині створення механізмів, що забезпечать умови для сучасної професійної підготовки, вмотивованості службовців, їх кар'єрного зростання та вирішення соціально-побутових проблем.

➤ На законодавчому рівні необхідно внести норми, що дозволять зробити застосування проектної методології обов'язковою для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування під час розробки регіональних та місцевих програм.

➤ Бюджетний Кодекс України необхідно доповнити нормами, що дозволять органам місцевого самоврядування одержувати та використовувати додаткові (позабюджетні) кошти різноманітних європейських та міжнародних фондів та програм для вирішення регіональних і місцевих питань.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

➤ Інституціонально необхідно підсилити вертикальні зв'язки між центральним та місцевим рівнями управління щодо здійснення ОМС України міжнародного співробітництва. Наприклад, Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні може вести реєстр міжнародного співробітництва ОМС України, який стане основою для збору, обробки статистичних даних; допоможе робити висновки які населені пункти і з ким, по яких напрямках взаємодіють; які позабюджетні кошти отримують на розвиток яких сфер суспільного життя. Зі свого боку, Міністерство закордонних справ України може надавати консультації ОМС України з правових та процедурних питань, в т.ч. щодо укладання угод з іноземними партнерами.

➤ Держава має також визначити роль і місце органів місцевого самоврядування України у євроінтеграційних процесах.

Дякую за увагу!

*З повагою,
Сидоренко Наталя*